

OBRZĘDOWOŚĆ, A MIEJSCE OBOZU

Każda drużynowa i przyboczna wie (a przynajmniej powinna wiedzieć!), że obrzędowość podobozu dobiera się do postawionych na podstawie analizy jednostki celi. Czasami wybór obrzędowości sprawia nam trudność, pomysłów jest za dużo bądź wręcz przeciwnie – nie wiemy w jaki sposób poprowadzić fabułę obozu, żeby była ona ciekawa a jednocześnie korespondowała z naszymi celami. W tym artykule chciałabym zwrócić uwagę jak wiele możliwości daje nam miejsce i okolica obozu, a lepsze poznanie ich może pomóc nam wybrać idealną obrzędowość dla naszej drużyny.

Zacznijmy od początku...Po co jest nam obrzędowość na obozie?

Obrzędowość obozowa jest motywem, fabułą, tematyką przewodnią naszych zajęć dla drużyny. Dzięki tej fabule i nawiązującym do niej zajęciom pozwalamy harcerkom wcielić się w jakies konkretne postacie lub ród, rodzinę, zespół. Staramy się poprzez obrzędowość wykształcić bądź pracować nad konkretnymi cechami i postawami u naszych podopiecznych.

Naszym zadaniem jako kadry, wychowawców jest pokazywać harcerkom prawdziwy świat. W związku z tym, aby być w zgodzie z metodą harcerską obrzędowość obozu powinna być prawdziwa, ucząca i ciekawa.

Co roku przychodzi ten moment pisania planu pracy, gdzie po wybraniu celi zastanawiamy się - jaką obrzędowość wybrać w tym roku? Co będzie dla naszych harcerek ciekawe, uczące? Często zapominamy, że jadąc na obóz, jedziemy w kolejne inne miejsce, którego okolica może pomóc nam w wyborze tej obrzędowości. To bardzo ważne, aby podczas jednych z pierwszych zajęć obozowych zapoznać swoje podopieczne z krainą geograficzną w której się znajdujemy, województwem, najbliższymi miastami. Niech harcerki wiedzą, gdzie są. Pozwoli im to też zapamiętać pewne rzeczy na przyszłość - tak edukujemy je geograficznie.

Poniżej, chciałabym pokazać kilka przykładów w jaki sposób można inspirować się miejscem obozu przy wyborze obrzędowości.

1. Województwa

Zacznijmy od województw. Jak wiemy, Polska dzieli się na 16 województw. Każde z nich ma swoją historię, legendy, ma też miasto wojewódzkie, które skrywa swoje tajemnice. Planując nasz obóz zapoznajmy się z tą historią. Możliwe, że trafimy na motyw, który możemy wykorzystać na obozie!

Przykłady:

Wielkopolska - historycznymi stolicami wielkopolski są Kalisz i Poznań. Patronką Wielkopolski jest księżna kaliska bł. Jolenta Helena z dynastii Arpadów. (Zachęcam do zapoznania się z historią tego województwa - jest bardzo długa i ciekawa!).

Ciekawe miasta tego województwa: Poznań, Gniezno, Piła, Leszno.

Województwo Kujawsko-Pomorskie - Patronem województwa jest św. Jan Paweł II. W X–XII w. większość ziem obecnego regionu należała do państwa pierwszych Piastów w zasięgu prowincji mazowieckiej.

Ciekawe miasta tego województwa: Bydgoszcz, Ciechocinek, Toruń, Żnin, Włocławek.

2. Miasta

Wybierając obrzędowość nie zapomnijcie zapoznać się zarówno z dużymi miastami w okolicy obozu, jak i mniejszymi miasteczkami lub wioskami. I jedno i drugie posiadają często ciekawe legendy lub historię. Może w danym mieście urodził się ktoś ciekawy? Może odbyła się jakaś bitwa? Może wydarzyło się tam coś istotnego?

Dodatkowo, jeżeli uda nam się dostać do tego miasta na rajdzie lub zwiadzie - jesteśmy w stanie idealnie dopełnić naszą obrzędowość. Zapoznajcie się z historiami miast, może jakieś miasto zacieka was na tyle, że postanowicie przekazać tę wiedzę swoim harcerkom w postaci obrzędowości, lub chociażby zajęć.

Przykładowe miasta:

Gniezno – pierwsza stolica Polski.

Toruń - Mikołaj Kopernik, legenda o założeniu w 1312 r. klasztoru benedyktynek, legenda o podstępny zdobyciu zamku krzyżackiego w 1454 r. przez mieszczan przebranych w niewiasty, legenda o uratowaniu miasta przed Szwedami.

Czersk – Zamek w Czersku, legenda o lochach, legenda o Królowej Bonie.

Biskupin – Muzeum archeologiczne z Biskupinie (osada w Biskupinie). Legenda o wodniku z jeziora w Biskupinie.

3. Jeziora, rzeki, stawy

Nieodłącznym elementem każdego naszego obozu jest woda. Mamy dostęp do jeziora, w okolicy przepływają rzeczki, są też stawy. Bardzo dużo polskich jezior również posiada swoje legendy, najczęściej o potworach w nich mieszkających. Jest to dobry pomysł, może nie zawsze na całą obrzędowość, ale na zajęcia lub gry na obozie, aby zaciekawić nasze harcerki. Fajnym pomysłem są też obrzędowości żeglarskie lub około-wodne.

Warto też wspomnieć o ciekawej postaci i legendzie - Pani Jeziora. Jest to postać pojawiająca się w legendach o królu Arturze.

Przykładowe legendy:

„Legenda o utopcu jeziora Ostrowite (nieopodal Chojnic)”

„Niebezpieczne jezioro Błędno”.

„Powstanie Wisły”

4. Las

Może to proste, i wiadome, ale pamiętajcie, że znajdujemy się w lesie! Jest to podstawa do wszystkich leśnych obrzędowości. To bardzo wygodne, bo harcerki nie muszą wyobrażać sobie np. bezludnej wyspy czy galaktyki, jak przy innych obrzędowościach. Pozwala im to lepiej wczuć się w obrzędowość i zajęcia.

5. Gdzie szukać informacji o miejscu obozowym/okolicy

<https://www.staypoland.com/pl/poland/wojewodztwa/>

<https://mojemazury.pl/289402,Legendy-znad-mazurskich-jezior.html>

<https://www.polskatradycja.pl/legendy/gorach.html>

<https://www.naszszlaki.pl/archives/11324>

Wybór obrzędowości nie zawsze jest łatwy i oczywisty. Zdecydowanie warto jednak pamiętać o okolicy w jakiej się znajdujemy na obozie i z niej korzystać! Dzięki temu oprócz nas, również nasze harcerki mogą nauczyć się wielu ciekawostek, legend czy po prostu historii Polski i miejsca, w którym się znajdujemy. Jest to bardzo wartościowe i ważne, a dzięki temu możemy mieć również bardzo ciekawą obrzędowość obozową - czemu by zatem nie skorzystać?

Artykuł przygotowany w ramach próby na stopień PHM.

Pwd. Julia Gralec wędr.

Październik 2022 r.